

SZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok, vizs. Előfizetők és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Acélfalat a katolikus autonómia elé!

Erősen a tizenkettedik órában került a parlament asztalára a kath. autonómiáról szóló törvényjavaslat. Mi lesz a sorsa, nem tudni; de az bizonyos, hogy a háborus viszonyok és az azokban bőven termelt, nemzeteket megváltani akaró, hamis jelszó, tartalom nélküli világfelfogások tették immár szükségessé az egyenes uton járó, isteni törvény talaján épült, keresztény katolikus világnézetnek érvényre, vagy legalább is öntudatra való emelését.

Aki figyelemmel kíséri az egyházi vagyona éhes gyomrok korgását, a telhetetlen pénzsomjuságtól immár szinte tébolyodott agyak megnyilatkozását a szemitokratikus sajtóban s hallotta az autonómiai törvényjavaslat benyújtása után a *Világ* dühordítását, mert a prédára kiszemelt egyházi vagyont elragadták a falka elől s biztonságba helyezték, az, ha nem is hívő keresztény, csak magyar, be fogja látni, hogy a katolikus autonómia nemcsak a katolikusok ügye, hanem a magyarság ügye: *nemzeti ügy*.

Drága hazánk eleget szenvedett a külső háborúk borzalmaiból is, de még többet szenved az országban dúló lelki háborúból. A mai viszonyok között egyenesen járni, becsületesnek lenni, felebaráti szereteten alapuló világnézetet vallani s aszerint cselekedni, heorikus erény. Sok az őrlő szű a haza tölgyében. Ne fájjon a fejünknek a nemzetiségi kérdés, elbánunk a mi magyar államháztartásunkon belül ezzel is.

A magyar nyelv, a magyar kultúra, a magyar szellem önereje végez e kérdéssel, csak legyen kormány, amely bőven szórja a pénzt az iskolákra, hanem fájjon a fejünk, — döbbenjen meg a lelki azok tomboló munkájának láttára, akik felebaráti szeretetet, nem, csak uri műveltséget is félretolva haszonleső szenvedéllyel rávetették magukat a haza, a nemzet

testére, mert érzik, hogy a nemzet ökle odakint a frontokon, s most akarják aknamunkájuk alapjait lerakni. Munkájuknak van is eredménye, mert jól megválasztották az eszközt: a *sajtót*. S ezzel szemben a katolikus sajtó ereje gyöngé, a folyton ismétlődő rohamot feltartani már alig tudja.

Akik a katolikus autonómia keretében majd működni fognak, akik azt építeni fogják s esetleg megfélekednek a keresztény sajtóról, mint elsőrangú tényezőről és szükségletéről, azok nem lesznek méltók a keresztény magyar társadalomhoz. Hogy a szemitokrata tábor oly csöndtől, büszkén, fenhéjazóan, bár legtöbbszörre üres szövegekkel megtöltötte már a társadalom lelkét, azt érezzük mindnyájan. Keresztény embernek és keresztény hírlapírónak ma nem lehet véleményét szabadon megírni, a véleménynyilvánítás szabadsága csak a zsidó felekezeti sajtót illeti.

Ma a legutolsó kóbiirkász egy aeropág tagjának érzi magát s pökhendiségével belefojtja a művelt keresztény emberekbe a szabad szót. Aki ma beszélni mer s meg meri mondani, hogy a szemitokratikus sajtó működése erkölcsstelen, káros és hazug, céljai rombolók, eszközei piszkosak, az legyen elkészülve, hogy hitében, vallásában, megélhetésében, családi életében s egyéni tisztességében a legaljasabb, a legdurvább támadások érik a szervezett maffia részéről, amely mint valami undorító bögölycsapat vihar előtt, rácsap a katolikus eszmék védelmezőjére. És legyen elkészülve arra is, hogy ezekkel a piszkos támadásokkal szemben nem támaszkodhatik ma még egy összetartó keresztény közvéleményre, csak saját lelki erejére, saját lelkiismeretére. A törhetetlenül pökhendi sajtóbanditákra még mindig nem tud 19 millió keresztény magyar egy ököllel lecsapni.

Keresztény sajtó kell ezek ellen,

ezekkel szemben. A katolikus sajtóhoz, vagy, ha úgy tetszik, keresztény sajtóhoz, még helyesebben keresztény nemzeti sajtóhoz azonban hatalmas összeg szükséges. Tollszedéssel itt nem lehet kezdeni, ide palota kell s benne mindenféle szép. Kell anyagi tőke, a szellemi meg van, óriási a szellemi tőke oly intézményben, mint a kereszténység, melynek isteni az eredete s amely a szeretetet gyakorolja magáért a szeretetért s tud jó lenni, de ahol önfeláldozó szívek és munkás agyak a szervezetlenség miatt észre nem vétetnek, egy ilyen intézménynek *apriori* megvan az ereje a társadalmi lelkek meghódításához. Hiszen *gondolatot* csak keresztény ember tud produkálni, a többi csak házal vele és megrontja azt, ami tisztán jött a világra.

Képzeldük és tegyük fel a legrosszabbat, hogy hazánkban minden egyének, csak demokratikusnak nem nevezhető világrámlatnak sikerülne a szekularizáció.

Ezt számításba kell venni, hogy siessünk és mentsünk meg mindent arra a célra, amelyre az egyházi vagyont rendeltetett.

A kath. autonómia szervezői jól szívükre vegyék a sajtót. Az anyagi bőséges eszközöket teremsék elő. Aztán ne szégyeljünk egy kis dobot verni, ha már a nagyot nem akarjuk megszólaltatni. Eleinte lárma kell a süket füleknek, hogy megnyiljanak.

A katolikus autonómiától legelső sorban a katolikus sajtó felkarolását kívánjuk. Legyen a magyar katolicizmus hivatalos országos szervezetének első gondja a hatalmas, az egész ország közvéleményét imponáló módon vezető keresztény sajtó.

Minden egyének háttérbe kell szorulni, mert csak így jön utána a többi is.

Ki védi meg az autonómiát a pokoli támadások ellen, — ha nincs acélfal előtte: a magyar katolikus sajtó.

Olcsó szőrmévasár

MARKOVITS és WEINBERGER cégnél megkezdődött, hol a raktáron levő kész felöltők, costumök, aljak és blousok, míg a készlet tart, olcsón árusítatnak! — Mérték szerinti megrendelések, közismert jó kivitelben és olcsón készítettnek el!

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

Szabadság a hó alatt.

Független Finnország, függő Magyarország.

Jókor valamikor „Szabadság a hó alatt” címmel irt regényt. És ime, ma a szabadság a hó alól is kikél.

Közel ezer éve, hogy a finnek nem alkotnak önálló államot. Előbb Svédországnak, aztán az orosz birodalomnak volt Finnország kiegészítő része. A svédekhez önként simultak annyira, hogy volt idő, amikor legkiválóbb katonáik svéd hadvezérek gyanánt szerepeltek és világhírű íróik svédül irtak. Az orosz erőszakkal ölelte őket magához. Ez ébresztette fel a finn nemzeti öntudatot. „Svédek már nem vagyunk, oroszok lenni nem akarunk, legyünk tehát finnek” — mondotta egyik kiváló finn hazafi és amit mondott, nemzete szívéből mondotta és követte az egész nemzet.

Hiábavaló volt minden oroszosítási kísérlet. Hiába törölték el a finn hadsereget, hiába kényszerítették rá a tisztviselőkre az orosz nyelvet, hiába próbáltak meg mindent, hogy a finnek nemzeti ellenálló erejét megtörjék: a finn népben kiirthatlanul élt a nemzeti érzés, ebben a nemzeti érzésben kialakult az önálló finn állam és a mikor a világháború szélvihara végigseper az orosz hómezőkön, a hó alól büszkén emelte föl fejét elsőnek a finn önállóság.

A finnek küldöttsége ott járt a skandináv államokban, ott járt Vilmos császár is, mindenütt kérte az önálló finn állam elismertetését, mindenütt a legkedvezőbb fogadtatásra talált, sőt Svédország már ki is nevezte az első svéd követet Helsingforsba. Csak a legrövidebb idő kérdése, hogy ez a kis, alig 3 milliónyi nép önálló államként lépjen be a nemzetek családjába, külön hadsereggel, külön képvisellel úgy a diplomáciában, mint a gazdasági élet terén.

Talán majd egyszer eljönnek kiküldöttjeik Budapestre is.

Oh, nem diplomáciai képviselőket értünk. Finnország, tegnap még az orosz birodalom tartománya, ma már nemzetközileg elismert független állam és mint ilyen, diplomáciai képviselőt csak hasonlóan nemzetközileg elismert független államhoz küldhet. Mi pedig kifelé nem vagyunk az, mi mindig megelégedtünk azzal, hogy házi használatra szabad volt minden 10—20 évben egyszer becikkelyezni törvényeinkbe, hogy de bizony Magyarország független állam. Arra ellenben soha sem volt gondunk, hogy ez a törvényes kijelentés nemzetközi elismerésben is részesüljön. Ausztria bezzeg részen állt, hogy kifelé az egységes Ausztria szerepeljen, hiszen még a diplomáciai okiratokban is a magyar király címei közt cseh királyi címe ép úgy benne van, mint magyar királyi címe, sőt a cseh királyi cím

a magyar királyi címet megelőzi, így szólván a király címe: „Ausztria császára, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.” Vajjon hány külföldi fogja azt a fontos és finom különbséget fölfedezni, hogy mivel Csehország a stb előtt van, tehát nem jelent önálló államot, de Magyarország önálló állami létét napnál fényesebben dokumentálja az a borszasztó fontos körülmény, hogy a stb. után következünk? :

De azért csak el fognak jönni a finnek hozzánk is, a három milliós nép képviselői Budapestre, a 20 milliós testvér ország ragyogó fővárosába. El fognak jönni részvételátogatásra.

Mert valóban csak részvétüket fogják kifejezhetni előttünk ők, a nemzetközileg elismert független állam polgárai.

Meg fogják tudni, ha eddig még nem tudták volna, hogy ebben a rettentő világháborúban egy nemzet sem áldozott és nem vesztett annyit, mint a magyar. Egy sem volt hivebb, egy sem volt önfeláldozóbb, mint a magyar. Egyik sem állott a csapásokkal és csábításokkal szemben rendületlenebbül, mint a magyar. Ennek dacára a háború után minden nép igyekszik kedvezőbb helyzetbe jutni, csupán a magyar nem.

Vérrel és vassal készítik elő Európa új térképét és azon a nemzetek erős akarattal jelölik ki új helyüket. A vér és vas munkálában ott voltunk és még ma is ott vagyunk az első helyen — a többit pedig majd veggezze el helyettünk és nélkülünk más.

Évtizedeken át vonaglott a magyar politikai élet a magyar katonai kérdések megoldatlansága miatt. Most itt van a legjobb alkalom az önálló államiság e nélkülözhetlen feltételének, a magyar hadseregnek megmentésére és a magyar politikai élet soha nem kezelte még ezt a kérdést hidegebben, mint kezeli most. A valóságban meg van a magyar hadsereg. Nem csak a honvédség fejlődött ebben a háborúban óriássá, hanem a közös hadsereg magyar ezredei is magyar tisztikar alatt állanak: hiszen a csapattisztek, a fronton szolgáló tisztek óriási többsége tartalékos tiszt. A magyar ezredkebe a magyar szolgálati és vezényleti nyelv egy éppen olyan rövid rendelettel behozható, mint a milyen a párbajt eltörölte. Néhány sor az egész és 400 év jogos követelését váltja valóra.

De hogy jöjjön meg ez a pár sor írás, mikor nálunk alig sürgeti valaki, Ausztria ellenben teljes erővel küzd ellene? Csak nem fogják a magyar sereget magyarrá tenni a magyarok ellenére?

Az elmúlt kormány utolsó napjaiban már hire volt, hogy a király hajlandó a magyar

nemzet jogos katonai követeléseit kielégíteni. Azóta ezt a kérdést szerencsésen leszoritotta a választójog ügye. Wekerle új pártalakítási kísérletével kapcsolatosan ismét előtérbe került a katonai kérdés és ismét a választójogosok vannak ellene lehangosabban. Hangosabban, mint az osztrákok.

Ne csodáljuk, ha aztán az lesz a dolog vége, hogy megint győz az osztrákokkal szövethető radikális-szabdkörmives-szabadgondolkodó szabadon járó felfogás és a magyar megmarad tovább is hadseregtölteléknek, a magyar állam megmarad egy darab papirosnak és míg nálunk sokkal kisebb, jelentéktelenebb nemzetek egyenrangú nemzetek gyanánt sorakoznak a világ hatalmasságai mellé, mi megmaradunk egy érdekes, de komolyan számba nem vehető néptörzsnek.

A finnek követeket küldenek Európa fővárosaiba elismerésük végett. Bár testvéreink, de azért követeik Budapestre nem jöttek el, hiszen nagyon jól tudják, hogy akár elismeri önállóságukat Budapest, akár sem, nem az a fontos rájuk nézve, hanem Bécs elismerése. Okosabb lesz, ha mi fogunk követeket küldeni Helsingforsba. Nem Magyarország elismertetése végett, arról mi nem is álmodunk, hanem csak azért, hogy végre mi ismerjük meg a finneket és tanuljuk meg tőlük, hogy kis nemzet is tüzhet maga elé és el is érhet nagy célokat — erős, nagy akarattal, nagy összetartással.

Ugy látszik, mikor a mi őseink elváltak a mai finnek őseitől, ezt az egy erényt nem osztották meg, hanem ott hagyták az ős házában a finneknek.

Cipő, harisnya, cérna, gépselyem.

Dolgozik a kereskedelem.

Érezzük mindnyájan, hogy a legutóbbi három hónap alatt milyen magaslatra szökött fel a cipő ára. Amig októberben még 150 koronáért rendelhattunk cipőt, addig a következő hónapokban már 200—250 korona volt a normális cipőár, ma azonban egy-egy pár cipőre 300 koronán alul alig fogadnak el a suszterek. Érthető aztán, hogy a beszerzési szövetkezetekbe csakugy tódulnak az emberek, mert ott olcsó cipőt kapnak, páronként 40—60 koronás árban.

A harisnyáarak rohamosan emelkednek. Ezt a drágulást az áruhiány, a cérnaanyagok fogyása idézte elő, no, meg a gaz áruzsora. A gyapjuharisnya ára most 18—25 korona, a flórharisnyáé 25—35 korona. Annak idején, mikor még olcsó árak szerepeltek, a kereskedők egyrésze nem volt megelégedve ezekkel az árakkal s abban állapodtak meg, hogy úgy a fekete, mint a fehér harisnyákból csupán csak egy-egy párt szolgáltatnak ki vevőiknek. Az áru kiszolgáltatásának ezt a korlátozását a kereskedők a nagy áruhiánnyal indokolták meg, s elérték azt, hogy a közönség nem gondos-

BÉKEMINŐSÉGÜ

pipere és fertőtlenítő szappanok

nagy választékban igen olcsón beszerezhetők:

FEKETE ERNŐ

droguista

„DIANA” illatszertárában

Bémer-tér 3.

ködhatott harisnyaszükségletéről akkor, mikor még olcsóbb volt a harisnya ára. Most egyáltalán nincs harisnya semmi áron, csak protekcióval lehet vékony rossz, vagy durva, vastag és még rosszabb harisnyához jutni.

Hogy mennyire nem volt őszinte a kereskedők eljárásának most ismertett indokolása, azt a múltbani állapotok igazolták. Mihelyt 30 koronán felül emelkedett a harisnya ára, egyszerre tele lettek a boltok harisnyával s vehették mindenki harisnyát, ha volt pénze. A lelkiismeretlen kereskedők most ismét elfejtették a harisnyát, hogy újabb emelés álljon be. Ugyálszik, az er-

kölcselenségre alapítják ezek üzletüket, spekulációjukat, mert csak az a nő tudja megfizetni ma a harisnya árát, akinek lopják a pénzt.

Hasonlóképpen üzérkednek egyesek a selyemcérnával, „gépselyemmel“, hogy ne is beszéljünk a cérnáról, amely teljesen eltűnt. A cérna nélkül maradt fogasztó, hogy ruháit javíthassa, a „gépselymet“ vásárolta. Egy-egy orsó gépselyem háborus ára 18 fillér (békében 6 fillér) volt még pár hónappal előbb. A gépselyem mai ára, hála a kereskedelem összetartásának, 80 fillér.

Rázia kellene ide, kiméretlen, kemény razzia.

Leszállítják a lisztadagokat.

88 vagon helyett 40 vagon kap Nagyvárad.

Nagyvárad város közélémezése, főleg kenyér és lisztellátása az egész háboru alatt zavartalan volt, sőt amikor más városokban a legnagyobb zavarok voltak, mert több ízben napokig nem volt a közönség részére liszt és kenyér, Nagyváradon akkor is mindenki megkapta a maga lisztadagját rendesen. Ezt csak Lukács Ödön főjegyző előrelátása tette lehetővé.

Az elmúlt év februárjában, mikor a kormány redukálta a város részére kiutalandó lisztmennyiséget, szintén a városi élelmezési ügyosztály vezetőjének előrelátó gondossága mentette meg a város közönségét a komolyabb bajoktól.

Most azonban a város lisztellátása komoly nagy bajok előtt áll, mert a közélémezési miniszter meglepetésszerűen arról értesítette Nagyvárad városát, hogy az eddigi lisztjárandóságnak a felét sem utalja ki Nagyvárad város kögönsége részére.

Az ilyen intézkedés még abban az esetben is beláthatatlan bajokat okozna, ha más élelmiszerekkel, főzelékekkel bőven el volnánk látva, de mikor ezekkel sem rendelkezünk, a legszomorubb kép tárul elénk a jövőt illetően.

És ezt a szomorú állapotot az országos közellátásban megnyilatkozott rövidlátás és rendszertelenség idézte elő.

Nagyvárad város közélémezési ügyosztályának ellenőrző bizottsága tegnap tartott ülésén Lukács Ödön főjegyző, a város élelmezésének vezetője jelentette be a közélémezési miniszternek a Nagyvárad részére járó lisztkontingens ilyen nagymérvű leszállításáról szóló távirati értesítést. A miniszter értesítése valósággal megdöbbentette a bizottság tagjait s ennek nyíltan kifejezést is adtak.

A bizottság ülésén Materny Imre el-

nöklötte a bizottság tagjai majdnem teljes számmal voltak jelen.

Lukács Ödön főjegyző mindjárt az ülés megnyitása után azzal kezdte előterjesztését, hogy egy aggasztó jelenségről kell a bizottságot tájékoztatni. Táviratot kapott a közélémezési minisztertől, hogy a városnak járó lisztkontingens kénytelen leszállítani s január hónap második felére már csak 22 vagon lisztet utal ki. Ebből azonban a tisztviselők szövetkezetének tagjai részére az eddigi mennyiséget köteles a város kiadni. A miniszter ezen intézkedése súlyos következményeket ró maga után, mert a közönség lisztellátását le kell szállítani a mostani adagnak egy negyedére. Részletesen foglalja közük azokkal a bajokkal, amelyek a liszt kiszolgáltatás mennyiségének ily óriási leszállítása folytán különösen a szegényebb néposztálynál előállhatnak. Ilyen kényszer helyzet előtt állva, szükséges a felől határozni, hogy miként állapítsuk meg a redukált napi lisztadagot. — Erre nézve proponálja, hogy a nehéz testi munkával foglalkozók részére napi 400 gramm, az éjjeli munkával foglalkozók napi 300 gramm, ezek családtagjai napi 250 gramm lisztet kapjanak, míg a társadalom többi munkás rétegéhez tartozók napi 240 grammot kapjanak fejenként. Amennyiben a viszonyok megengedik, azon lesz, hogy többet kapjanak a 240 grammnál. A mostani 240 grammot legkevésbé redukálná a hősi halált haltak szegény családtagjainál, akiknek keresete nincs; a rokkantak és azok családtagjai, a hadisegélyben részesülők és családtagjaik és a városi szegények, ezek legalább is 180—200 grammot kapjanak. A társadalom többi osztályaihoz tartozók, akiknek alkalmuk van más élelmiszereket is beszerezni, fejenként és naponként 140—120 gramm lisztet kapnának.

Materny Imre szomorúnak tartja a helyzetet. Igazságtalan a miniszter azon intézke-

dése, hogy a szövetkezetben levő tisztviselők az eddigi adagot kapják meg, mikor a közönség többi rétegétől a legszükségesebb mennyiséget is oly minimumra redukálják. Kérdést intéz, hogy ez a redukálás bizonytalan időre szól-e?

Lukács Ödön a baj okát abban látja, hogy már az alapvető tételeket elhibázták az ország közélémezésénél. Nem állapították meg pontosan a készletet és a szükségletet, másként nem szabad lett volna a mai állapotnak bekövetkezni. A készletet helyesen fel kellett volna osztani az egész évre. De nem ezt tették, hanem pl. Nagyváradra is ráparancsoltak, hogy a felemelt adagokat ki kell osztani s most bekövetkezett a nagy visszaesés. Az országos közellátást vezetőik nem voltak előrelátók. Ha mi havonta 50 vaggont kapunk, azt beosztottuk volna, de ezt az 50 vaggont megkaptuk volna egész évben. Ő szegényli a mai állapotot, mikor egy kiló lisztért mennek hozzá családapák. Tetézi a helyzet súlyos voltát, hogy főzelékféle semmi nincs, hiába kérte az engedélyt, hogy szerzhessen be főzeléket s még egy részét átadja az ország szükségletére, nem adták meg az engedélyt, pedig ő tudott volna vásárolni. Sőt tovább mentek. Lekötött 15 vagon savanyu káposztát, hogy a város közönségének legyen; biztosított sertés húst, hogy azzal fogyaszthassa a közönség a káposztát, de a savanyu káposztát is rekvirálta az orsz. közélémezés. Ilyen viszonyok mellett igen sötét a jövő képe.

Schwarz Izidor szükségesnek látja, hogy a felelőséget hártsa át a bizottság azokra, akik a mai helyzetet előidéztek, hogy lássa a közönség, ki a hibás. Ha mi ilyen mostoha elbánásban részesülünk, távolítsunk el minden beköltözöttet a városból, mi nem láthatjuk el őket, lássa et az állam.

Lukács Ödön is gondolt arra, hogy fel kell világosítani a közönséget, miszerint, ha nem a város kezelné a lisztiosztást, katasztrófa lenne. Azzal azonban már most tisztában kell lenni, hogy a szükséges havi 67 vagon lisztet nem kapjuk meg; meg kell állapítani, hogy amit kapunk, mi módon osszuk szíjjel, mert a helyzet csak súlyosabb lesz. A megindítandó akcióra pár napi türelmet kér, míg biztosabb adatokat kapunk. Ha ezt megkapja, újból összehívja a bizottságot s a város közgyűlése elé viszi a dolgot s Budapest polgármesterével is érintkezésbe lép.

Dr Popper Ákos leghelyesebbnek vélné, ha forszíroznánk, hogy a 22 vagonnál többet utaljanak ki.

Népgyűléseket tartsanak.

Katz Lipót látja, hogy nagy bajok lesznek. A felelőség kérdése a fő. A földművelők és termelők a baj okai, mert náluk van a készlet. A kedélyek megnyugtatása végett népgyűlés elé kell vinni a dolgot. A bajt nem a városi közélémezési bizottság, de az ország vezetőségének politikája idézte elő. Értessék a minisztert, hogy ilyen csekély mennyiséggel a város ellátását nem tudják eszközölni. Mutassanak rá, hogy a városok lakosainak nem engedték meg, hogy szükségletüket beszerezhessék. Ezzel elejét vesz-

Szépségápolás

tesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérre, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónyom nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre.

Nagy Sándor-u. 4.

szük, hogy a kedélyek hirtelen kifollobbanjanak.

Dr Kocsán János szerint feltétlen szükséges, hogy a közlemezési minisztert táviratban értesítsék, miszerint a városi közlemezési ügyosztály a felelősséget nem vállalja. Vegye a miniszter a kezébe a város közlemezését s csinálja ahogy tudja. Rosz indulatot lát az országos intézőségénél a városok iránt s animozitással intézik a városok ügyeit. A redukált készlet, akárhogy osztjuk fel, nem elegendő. A bizottsági ülésekből táviratozzanak. A népgyűlést nem tartja szükségesnek, hanem a városi közgyűlést sürgősen hívják össze s erélyes hangon irjanak fel, hogy a városokkal nem lehet így eljárni. Népgyűlés esetén szomorú következmények lehetnek.

Kelen Béla azt fejt ki, hogy a tiltakozással a nincsenel szemben nem lehet segíteni. A felelősség a bizottságot nem terheli.

Dr Popper Ákos nem lát okot a külső akcióra. A főjegyző és esetleg 2-3 bizottsági tag felmehetne a miniszterhez s rámutathatna a helyzetre. Mielőtt akciót indítanának, kérni kellene a lisztmennyiség felemelését és főzelék kiutalását. Ha a kérés eredménytelen lenne, jöhetne a külső akció, a népgyűlés.

Pelle János festi a munkások elégedetlenségét s szükségesnek tartja, hogy a helyzetet a közönséggel közöljék. Meg kell előzni a felvilágosítással az elégedetlenség kitörését. Ha az egész mondja meg elégedetlenségét, jobban figyelembe veszik odafent.

Kocsán János a közgyűlés erélyes felirata mellett érvel. Tudják meg ebből, hogy nemcsak faluk, de városok is vannak s ezekről is gondoskodni kell. Ha nem lesz eredmény, jöhet a népgyűlés.

Materny Imre keveset vár a népgyűléstől, de a nép jóindulatu, hazafias felvilágosításától többet remél. Ezzel a helyzet tisztázódik.

Lukács Ödön addig tartózkodik az ország közlemezési politika kritizálásától, míg tisztán nem lát. Ő tisztában van, hogy a helyzet a jövőben még sulyosabb lesz, ha ugyan végzetessé nem válik. Ma még azonban nem ismerjük a katonai rekvirálás eredményét. Ha a bizottság eljárását bírálják, ez a bírálat a bizottság javára lesz. Tudja, hogy őt sokan szidják, de akik ismerik a helyzetet, belátják, hogy helyesen járt el. Nemcsak táviratot küldött már, de a budapesti megbízott utján is tiltakozott a leszállítás ellen. A bizottság nevében is elküldi a táviratot. De mivel nem térhetünk ki az adagok leszállítása elől, fogadják el az általa előterjesztett felosztást.

Még több hozzászólás után elhatározták, hogy a bizottság táviratoz azonnal a miniszterhez; a főjegyző, valamint dr Kocsán János felmennek a miniszterhez s csatlakozásra felkéri a főispánt és polgármestert. Ha s küldöttség visszajön eredménytelenül, rendkívüli városi közgyűlést és ha szükséges lesz, népgyűlést hívnak össze.

Ezenkívül elhatározta még a bizottság, hogy az élemezési ügyosztály személyzetének is javasolja a 35 százalékos háborus pótlék megadását.

A Pétervári Távirati Ügynökség új igazgatója.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Radeket, az ismert szocialista agitátort a Pétervári Távirati Ügynökség igazgatójává nevezték ki.

Nagyváradon rendőrfőnökség lesz.

A vidéki rendőrség államosításának kérdése talán sohasem volt annyira aktuális, mint ma, amikor a bűntények statisztikája horribilis módon megnövekedett.

Az államosítás tervével már régen foglalkoznak az illetékes körök, azonban a terv csak terv maradt, míg most — mint megbízható helyről értesülünk — közeljutott a megvalósuláshoz és legközelebb már a parlament elé kerül a törvényjavaslat. A múlt évben szó volt a határrendőrség státusának rendezéséről, mivel az előléptetési viszonyok nagyon kedvezőtlenek voltak. A javaslat már el is készült, sőt azt a belügyminiszter elfogadta. Wekerle Sándor pénzügyminiszter azonban visszaadta a javaslatot, azzal, hogy a státuszrendezés felesleges, mert a vidéki rendőrség államosítása küszöbön áll. Palugyay Móric belügyi államtitkár készítette el a javaslatot, melynek főbb vonásai a következők:

Az államosítás következtében az országot táblai székhelyek szerint rendőrfőnökségekre osztják fel. Ezek alá lesznek rendezve a városi főkapitányságok. A rendőrfőnökök közvetlen felettese a belügyminiszter. Az még nincs eldöntve, hogy a budapesti rendőrök ebbe a státusba lesznek-e felvéve, vagy más külön osztályba sorozzák őket. Az bizonyos, hogy a határrendőrséget ide fogják kapcsolni.

A tisztviselők kinevezésénél elsősorban figyelembe jönnek az eddigi állami tisztviselők, akik meg fogják előzni a vidéki városok tisztviselőit.

Az államosítás következtében a vidéki rendőrtisztviselők közül a fogalmazási szakban csak azokat veszik át, akik a törvény által előírt jogvégzettséggel rendelkeznek. Azokat a tisztviselőket, akik eddig a fogalmazási szakban működtek és nincs jogvégzettségük, az állam más, jogvégzettséget nem kívánó szakban fogja foglalkoztatni. Ezekből a tisztviselőkből csapattisztek, felügyelők és más alkalmazásban levő hivatalnokok lesznek. Ha az állásokat nem fogadják el, akkor jogellátásban részesülnek.

A megfelelő kvalifikációval rendelkező vidéki tisztviselőket egy évig ideiglenes alkalmazatással veszik át, amennyiben nem felelnek meg, végkielégítést, illetve nyugdíjat kapnak.

Az államrendőrség legénységi állományára irányuló szervezés munkája is megkezdődött. Állítólag tizezer embert válogatnak ki a hadbavonultak közül. Elsősorban a vitéségi érmet és Károly-keresztet nyert katonák jönnek számításba.

Tudomásunk szerint a javaslat február hónapban a parlament elé kerül.

A jogász kabaré sikere.

A jogászok tegnap tartották meg nagy sikerű farsangi kabaré estéjükét. A Kath. Kör hatalmas terme megtelt előkelő érdeklődő közönséggel, s vidáman mulatott a jogászfjak kabaréjának minden egyes számán, amelyek egytől-egyik ötletes és kedves bohóságok voltak. A jogászfjuság már régen nem szerepelt a nyilvánosság előtt, aminek oka valószínűleg a háboru volt, a kis láttszámú joghallgatók — úgy látszik — nem mertek vállalkozni matiné vagy más előadás rendezésére, az idén azonban már több vállalkozó szellem volt bennük, s egy vidám, tréfás kabaré keretében mutatkoztak be a közönségnek, amely — nem csoda — élénk érdeklődést tanusított a jogász kabaré iránt.

A tegnapi kabaré-estély valóban fényesen sikerült, a jogászfjak minden egyes tagja kitett magáért.

A prológot Soltész Kálmán írta, s kitűnő előadóra talált Rack Kálmánban. Különös sikert arattak a stancák, amelyek igen ötletesek és ügyesek voltak. Fráter József és Kakas István voltak a szerzők, akik szellemes, talpraesett apróságokat írtak. Már a kuplék beállítása is nagy tetszést aratott, épúgy az előadók: Kakas István, Rack Kálmán és Fráter József is, akiket a közönség lelkesen megtapsolt.

Fráter József és Papp Károly 2001 című tréfiáját, ami különben a jövő század szatirája, nagy tetszéssel fogadta a közönség, nemkülönben a szereplők: Soltész Kálmán, Papp Károly és Moldoványi László kitűnő játékát.

Papp Károly azután három jókedvű kuplét adott elő, jóízű interpretálással. Krámer Ödön kíséretével.

A következő szám a Kálmán Mancié volt. A Szigligeti-színház közkedvelt szubrettje teljessé tette az est sikerét. Nagy tetszés mellett adott elő egy kis humoros dalt, továbbá Papp Károlynak és Fráter Józsefnek szerzeményét, a „Lovagom—királyom...” című dalművet énekelte nagy hatással. Szép csokrot is kapott.

Papp Magduska urleány bájos táncszámával aratott nagy sikert. Egy keleti táncot lejtett bájosan, plasztikus mozdulatokkal. Megjelenésének szépségét fokozta az ügyes színpadi beállítás. Szintén gyönyörű virágcsokrot kapott. A pompás táncot Antalfy Margitka ballettmesternő tanította be.

A műsor utolsó száma Karinthy Frigyesnek szellemes tréfiája, a „Büvös szék” volt, aminek előadása már témájánál fogva is a siker jegyében folyt le. A szereplők: Kálmán Mancie, Kakas István, Soltész Kálmán, Fráter József, Markovits László, Moldoványi László, Papp Károly, Grünfeld Emil és Rack Kálmán pompás karakterisztikus játékkal kitűnők voltak. Szünni nem akaró tapsok jutalmazták a szereplőket.

Elismerés hangján kell megemlékeznünk a konferencier-ről, Fráter Józsefről is, aki igen közvetlenül és ötletesen „harangozta” be a műsor egyes számait.

A joghallgató ifjuságot máskor is szívesen látjuk hasonló ügyes szerepléssel a nyilvánosság előtt, s azt hisszük, hogy ez a közönség véleménye is.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festőse és tisztítása. Fügőgőny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
 kalmosfestő, ragytisztító és gőzmosógéparabaszakos
 Nagyvárad
 Gyár telefon sz. 34. Felvételi órák 14-69.

Megállapították a béketárgyalás programját.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Irodának jelentik Bresztlitovszkából:

A tegnapi teljes ülésen hozott határozat értelmében tegnap délután az osztrák-magyar, német és orosz delegációk kiküldöttjei megbeszélésre ültek össze. Ezen megállapították abban, hogy az orosz delegáció által 1917 december 27-ikén a politikai és territoriális kérdések tárgyalására kiküldött bizottságot meg fogják alakítani és hogy a bizottság tanácskozással párhuzamban az egyes delegációk szakreferensei a gazdasági és jogi kérdések rendezése dolgában előzetes tárgyalásokat fognak folytatni.

Megegyeztek továbbá abban, hogy az előbb említett bizottság tárgyalásait január hó 11-én délelőtt 10 órakor kezdje meg.

Osztrák-magyar és német részről a bizottságba kiküldötték a két delegáció elnökeit és egy-egy diplomáciai és katonai kiküldöttet, továbbá két-két titkárt. Az orosz delegáció a bizottságba kiküldendő tagok számára vonatkozó határozatát fentartotta magának.

A bizottság ma délelőtt 10 órakor megalakult és megkezdte tanácskozásait, amelyeket déli egy órakor félbeszakították és délután fél hat órakor ismét folytatták.

A béketárgyalások válsága megszűnt.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A tegnapi bresztlitovszki tárgyalások egészen megfelelnek várakozásnak. A berlini sajtót nagyon megnyugtatták báró Kühlmann külügyi államtitkár és a hadsereg megbízottainak nyilatkozatai abban a tekintetben, hogy a válság megszűnt.

Az ukránokkal megegyeztek a bolsevikiek.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Az ukránok, forradalmi szociálisták és a bolsevikiek egymással megegyezésre jutottak.

Az orosz front helyzete válságos.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az orosz front delegátusai Péterváron ülést tartottak. A delegátusok az orosz front helyzetét válságosnak mondták, de készségüket nyilvánították arra, hogy a hon védelmét ellátják, ha elég húst és kenyeret kapnak. Azután a szovjetek együttes ülésüket tartották meg és azon elhatározták, hogy a kárpótlás és annexió nélküli békét elfogadják és bizottságot küldenek ki a hadsereg leszerelése kérdésének tanulmányozása végett.

A tengeralattjárók sikere.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelentik: Az északi hadszíntéren tengeralattjáróinknak hat gőzös esett áldozatul, melynek többségét az angol part mellett különösen erős őrzés ellenére lőtték.

Az angol munkáspárt támadja Lloyd George kormányát.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az angol munkáspárt és az irek megbízottai megegyezésre jutottak, hogy együttes erővel támadják Lloyd George kormányát és hogy az orosz béke kérdésében agitáljanak.

Egy új orosz köztársaság született.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) A Pétervári Távirati ügynökség jelentik Rostokból, hogy a napokban meg fog történni a Don terület független köztársasággá proklamálása. A kormány megalakításánál Kaledin valószínűleg átveszi az elnökséget.

Hindenburg Berlinben.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hindenburg és Ludendorff ma ideérkeztek.

A harctereinken nincs esemény.

Budapest, január 12. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Keleti harctér.

Fegyverszünet.

Olasz harctér.

Lényeges esemény nem történt.

A vezérkar főnöke.

Berlin, január 12. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A harci tevékenység az arcvonal különböző pontjain kifejlődött tüzéségi és aknavető harcokra szorítkozott.

Keleti harctér.

Semmi újság.

Macedon és olasz arcvonal.

A helyzet változatlan.

Ludendorff, első löszállás-mester.

A francia kamara bizalma.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelenti a Havas-ügynökség:

Pichon külügyminiszter beszéde után a kamara szótöbbséggel napirendet fogadott el, mely bizalmat szavaz a kormánynak.

A kancellár válaszolni fog.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) A Münchener Neueste Nachrichten félhivatalosan jelenti, hogy a kancellár legközelebb válaszol Lloyd George és Wilson beszédére, melyek az antant békefeltételeit tartalmazták. A kancellár ki fogja jelenteni, hogy az elhatározó kijelentések már mindkét részről megtörténtek s Breszt-Litovszkban már csak a különbékéről tárgyalnak. Arról van szó, hogy a középonti hatalmaknak sikerülni fog-e szétrobbantani a keleti fronton tervezett bekerítésüket. Erre nézve a katonai feltételek adva vannak s a lap azt a meggyőződését fejezi ki, hogy a szilárd és céltudatos állam művészetnek ez sikerülni fog.

Az aninai bányakatasztrófa halottai.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Temesvárról jelentik: Az aninai bányaszerencsétlenség áldozatai 15 halott és 22 súlyosan sebesült. Az eddigi vizsgálat nem derítette ki a robbanás okát, de valószínű, hogy egyik bányász lámpáját nyitva leléjtette s a bányalég felrobbant.

Az orosz csapatok elhagyják a frontot.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Rjecs jelentése szerint a közeli béke reményében egész csapatrészek hagyják el a frontot. Helyenkint egész frontrészek fedezet nélkül maradnak. Az a kísérlet, hogy a pétervári helyőrséget a frontra küldjék, nem sikerült, mert a katonák haza akarnak menni.

Adakozzunk a tüdővész elleni küzdelemre.

Az egyesület felhívása.

Nemes lelkű emberbarátok buzgólkodása és a jótékony szívek áldozatkészsége hozta létre a nagyváradai tüdőbetegek szanatóriumát. A háború kitörése miatt azonban ezt emberbaráti intézményt nem nyithatták meg.

A tüdővész ellen védekező egyesület átadta az épületet és felszerelést a hadsereg céljaira s azóta beteg katonatisztek és katonák gyógykezelésére szolgál.

Sajnos, a háború órási mérvben szaporította a tüdőbetegek számát úgy Nagyváradon, mint Bihar megyében s nagy szükség lesz a tüdőbetegek gyógyítására berendezett szanatóriumokra.

A nagyváradai tüdővész ellen védekező egyesület lelkes vezetői: dr. Karácsonyi János c. püspök, elnök és dr. Gerő Sándor igazgató főorvos már most teljes buzgalommal megindították az akciót, hogy a békekötés után az egyesület szanatóriuma minél áldásosabban tölthesse be nemes feladatát s minél több szegény tüdőbetegnek nyújthasson enyhülést, gyógyulást.

Körlevelet bocsátottak ki az évforduló alkalmából a pénzintézetekhez, az egyesületekhez és a város és vármegye nemesen gondolkozó, áldozatkész társadalmához, amelyben ismertetik az egyesület és a szanatórium célját és nagy feladatát, s kérik ezekhez támogatásukat.

Hisszük, hogy felhívásuk kellő méltatásra talál s Nagyvárad és Bihar megye társadalma elősegíti az egyesületet a kitűzött nemes cél megvalósításában.

Az egyesület által szétküldött meleghangú körlevél a következő:

Köztudomásn és mindenki által igen jól ismert az a körülmény, hogy a kies fekvésű váradai hegyek között létesített szegénysorsu tüdőbetegek gyógy- és üdülőtétele, amely csaknem 10 évi áldásos működése alatt százakra menő szegénysorsu tüdőbetegnek adta vissza egészségét és munkaerejét, célul tűzte ki magának az állandóan, télen és nyáron át egyaránt működő tüdőbeteg szanatórium megvalósítását. Nagyvárad város nemesen gondolkozó társadalma, a város és a magas kormány támogatása mellett a nagy költséggel megépített és felszerelt nagyszabásu, modern, szociálhigiéniai követelményeknek és feladatoknak megoldására hivatott „Nagyváradai Tüdőbeteg Szanatórium” 1914 évi augusztus havára elkészült.

Éppen, amikor intézményünk áldásos működését megkezdhetné volna, kitört a már 4-ik éve tartó vészvilágháború és nemes céllal előkészített munkánkat, a szegénysorsu tüdőbetegek gyógyítását, derékban törte. A Nagyváradai Tüdőbeteg Szanatórium ekkor a hadsereg rendelkezésére bocsájtott, hogy ott a harctéren tüdőbetegekké vált vitéz katonáink elhelyezést nyerjenek. Ezt a kötelezettséget is teljes mértékben teljesítette, aminek következtében a háború kitörése óta a hadi egészségügy egyik legszámtottevőbb intézménye lett.

Most, amikor — hála vitéz katonáink

dicső fegyvertényeinek — a béke lehetőségeivel már komolyan számot vetünk, látjuk és érezzük annak a nemes kötelességnek nagyságát, amelyet intézetünknek a város, a vármegye és az egész ország érdekében eme régi, talán a mostaniaknál is erősebb ellenséggel szemben, a „tüdővészszel” teljesíteni kell. Munkához kell tehát ismét látnunk és elő kell készítenünk mindent, hogy a nehezen várt béke beálltával a szegénysorsu, tüdőbetegségben szenvedő polgárságnak szívünk melegével és tehetőségünk lendületével szolgálatára állhassunk.

A mély jelentőségű s nagyfontosságú szociális és egészségügyi feladatokat azonban csak úgy vihetjük a teljes megoldás stádiumába, ha a város, a vármegye, valamint a művelt társadalom felkarolja törekvéseinket és újból támogatást nyújt nagyarányú áldásos munkánkban. Mély tisztelettel kérjük tehát a pénzintézeteket, testületeket és Nagyvárad város és Bihar vármegye társadalmának minden tagját, méltóztassék az évi nyereségnek azon hányadából, amelyet a jótékony intézmények segítésére irányoztak elő, a Nagyváradai Tüdőbeteg Szanatórium részére valamilyen összeget megállapítani és azt intézményünk emberbaráti és közegészségügyi céljaira pénztárunkhoz (az Angol-Osztrák Bank nagyváradai fióktelepe) kiutalni kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel és hazafias üdvözlünk nyilvánításával

Nagyvárad, 1918. január hava.

Dr. Gerő Sándor, a nagyváradai tüdőszanat. ig.-főorvosa. Dr. Karácsonyi János, püspök, elnök.

A Tiszántúl a közönséghez.

Újév küszöbén visszatekintve az elmúlt évre, lehetetlenség rá nem mutatnunk az eredményre, melyet a keresztény közvélemény erősödése Nagyváradon elért. Társadalmi és közéletünkben egyaránt hatalmas térhódításra tekinthet vissza a keresztény gondolat s ebben nagy része van annak, hogy a közönség felismerte az erőt, mely a keresztény sajtóban rejlik.

Ennek a munkának folytatását kérjük a közönségtől. A keresztény sajtó ereje valamennyiünk erejének gyarapodása.

Mint a múltban, a jövőben is modern, csak az igazságot szolgáló lap marad a Tiszántúl, zászlaján a kereszténység és a magyarság jelszóval.

Kérjük a közönséget, terjessze, támogassa a jövőben is az eddigi szeretettel és lelkesedéssel lapunkat; ez lesz a legszébb elismerése nehéz munkánknak.

A „Tiszántúl” előfizetési árai:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
Egész évre . . . 36—	„	Egész évre . . . 40—	„
Félévre . . . 18—	„	Félévre . . . 20—	„
Negyedévre . . . 9—	„	Negyedévre . . . 10—	„
Egy óra . . . 3—	„	Egy óra . . . 3:50	„

Egyes szám ára 16 fillér.

A Katolikus Népszövetség tagjai, a kik a Tiszántúlt eddig is kedvezményesen áron kapták, helyben 1 korona 50 fillérrel, vidéken 2 koronával fizethetnek elő egy hónapra.

Sas Ede, a Szigligeti-Társaság elnökének 30 éves írói jubileuma.

Harminc éve, hogy Sas Ede, a Szigligeti-Társaság elnöke értékes írói és hírlapírói működését megkezdte.

A Szigligeti-Társaság vezetősége erre való tekintettel pár héttel ezelőtt elhatározta, hogy ezt a nevezetes évfordulót felhasználja arra, hogy elnökét Nagyvárad város társadalmának bevonásával méltó ünnepelésben részesítse s Adorján Ármin dr. elnöklése mellett az ünnepség előkészítésére bizottságot küldött ki. Ez a bizottság a készülő jubileumról értesítette a Petőfi Társaságot, a kolozsvári Erdélyi Irodalmi Társaságot, a Szegedi Dugonics Társaságot, a debreceni Csokonai Kör, az aradi Kölcsey Egyesületet és a nagyszalontai Arany-Emlékegyesületet. Ezek az egyesületek valamennyien örömmel vették az értesítést és közölték, hogy a jubileumi ünnepségen képviseltetni fogják magukat.

Az előkészítő bizottság küldöttségileg kereste föl Malatinszky Lajos, Ember Géza főispánokat, akiket felkért, hogy az ünnepség védőségét vállalják el s mindkét főispán készséggel és örömmel fogadta el e tisztséget.

E hó 8-án az előkészítő bizottság ülést tartott, amelyen Adorján Ármin dr. beszámolt az eddig tett intézkedésekről, majd javasolta, hogy elnökké kérjék föl Rimler Károly polgármestert és alakítsák meg az ünnepség nagybizottságát. Az indítványt egyhangulag elfogadták és a bizottságokat a következőképen alakították meg:

Védnökök:

Ember Géza Nagyvárad város főispánja. Malatinszky Lajos Biharvármegye főispánja.

Elnök:

Rimler Károly polgármester.

Nagybizottság:

Dr. Hoványi Géza udv. tanácsos, orsz. képviselő, Obrincák István m. kir. honvédezredes, Lábán Lajos táblai elnök, dr. Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész, dr. Imrik Péter kuriai bíró, tordai Molnár Géza kuriai bíró, Siket Traján postafőigazgató, Karácsonyi János c. püspök, Grócz Béla róm. kath. nagyprépost, Stán Flórián gör. kath. nagyprépost, Fornéth Miklós főtorzsvos, Németh István pénzügyigazgató, Adorján Ágoston ezredes, hadapródiskolai parancsnok, dr. Adorján Ármin, dr. Balás Elemér, Baróthy Pál, Brém Lőrinc, Bajor Antal, Balog Vilmos, Butyka Lajos, dr. Buday Gyula, Bíró Márk, Czeglédy Jeremiás, Diósy Lajos, dr. Demetrovits Elek, dr. Edelmán Menyhért, Eleméry Ferenc, Fráter Barnabás, dr. Fráter Imre, Friedländer Ernő, Felicides Alajos, Gerő Ármin, Gedeon Alajos, Gábel Jakab, Horváth Árpád, Hiemesch Frigyes, Havas Mór, Jánossy Cyula, dr. Istvánffy István, Imrik S. Zoltán, Juricskay Barna, dr. Krüger Aladár, Kelen Béa, Kereszthy Kornél, Kovács János, Kovács Lajos premontrai főgimnáziumi igazgató, Korbély József, dr. Károlyi Irén, Krausz Samu az Andrányi cég cégvezetője, dr. Kecskeméti Lipót, dr. Konrad Jenő, Létay Ernő orsz. képviselő, Lukács Ödön, dr. Löblé László, Marosi Endre, dr. Móricz Ernő, Materny Imre, dr. Medvigy Gábor, Moskovits Miksa bankigazgató, dr. Mayer László, dr. Mihály Lajos, Miskolczi Barnabás, dr. Moskovits Miklós, Nagy Márton, dr. Olasz Béla, dr. Papp Coriolán, dr. Popper Akos, Reismann Mór, Réz Mi-

hály, Schenker Ferenc, Szőke Sándor, Szűcs Izsó, Sulyok István, Soós Jenő, dr. Stocker József, dr. Schiff Ernő, Schwartz Izidor, dr. Sarkadi Lajos, Schusztak Adolf, Szontágh Gusztáv, Ternyei Antal, dr. Tóth Ferenc, Tabéry Armin, Tatár Balázs, Verner Kálmán, dr. Vucskics Gyula, Varró Domokos, Weinberger Lajos.

Hölgybizottság:

Dr. Adorján Árminné, dr. Agoston Péterné, dr. Berkovits Renéné, özv. Beleznay Antalné, Butyka Lajosné, dr. Czifra Kálmánné, Echerolles Kruspér Sándorné, Edelmán Menyhértné, Ember Gézáné, Eleméry Ferencné, Fehér Dezsőné, Hegedűs Nándorné, Hiemesch Frigyesné, Horváth Árpádné, Keresztény Kornélné, dr. Krüger Aladárné, Laszky Árminné, Malatinszky Lajosné, tordai Molnár Gézáné, dr. Mihelyi Lajosné, Materny Imréné, dr. Moskovits Józsefné, K. Mihelyi Elvira, Nadányi Károlyné, Nagy Ödönne, Obrincsák Istvánné, Pallay Lajosné, Pásztor Ferencné, Pásztor Edéné, Rimler Károlyné, Rechten-Bauer Zsófia, dr. Rezső Mórné, Reismann Mórné, dr. Sarkadi Lajosné, Soós Jenőné, Schütz Albertné, özv. dr. Személyi Kálmánné, özv. Tichy Gyuláné, Wiener Jenőné.

Rendező bizottság:

Antal Sándor, Bihari Ákos, Báthory Ferenc, Bodnár János, Dutka Ákos, dr. Debreceňy Lajos, Erdélyi Miklós, dr. Fráter Iván, Fehér Dezső, Hegedűs Nándor, Karácsonyi Géza, Kőszeghy József, Katona Béla, Kozáry Gyula, Láng József, Nosz Gusztáv, dr. Némethy Gyula, Nagy Vilmos, Nadányi Zoltán, dr. Papp Károly, dr. Pelle János, Pásztor Bertalan, dr. Papp János, Pásztor Ede, Szemere Miklós, dr. Várnai Ferenc és a rendezés vezetésével megbízott Pásztor Ferenc.

Fehérneműt a katonáknak.

Héték óta járnak a bizottságok városzerte, hogy azoktól, akiknek nélkülözhető fehérneműjük van, összeszedjék és odaadják azoknak, akik most éppen szűkölködnek, — sőt erősen hiányt szenvednek . . . a mi katonáinknak.

Sokan vagyunk itthon, akik az itthoni jólét melegét, fészünk puhaságát élvezük, míg véreink kint a fagyos éjszakában, a hó-sivatagban állanak őrt. Rendületlenül, testi épségünk felett immár a negyedik éve.

Nem kell ennek a körülménynek bővebb kommentár s mégis szomorúan jelenthetjük, hogy a gyűjtés nem járt azzal az eredménnyel, mint aminőt várhattunk tőle e nagy idők jeleként.

A gyűjtés most már a vége felé közeledik, még egy-két nap, talán egy hét és aztán megszűnik a kilincselés. Nem követelőzőnek, csak kérni jönnek, attól, akinek van és aki adhat és adomány soha jobb helyre nem adódhatott, mint ez alkalommal.

Mert lehet e annál nagyobb csapás egy kultüremberre nézve, mintha nem tisztálkodhatik, mert nincs fehérneműje? A megáldozatkész társadalmunk bizonyára nem zárkózik el a kérés elől és ki-ki odaadja, amit csak adni tud. Nem kell annak még jónak sem lenni, csak sok legyen.

Javitgatnak még belőlük és még hasznát veszik hálás szívek. A gyűjtők amerre már jártak, oda nem térnek többé vissza, de ha mégis akad olyan jószívű család, amelyik tán nem volt otthon, amikor a gyűjtők arra jártak, vagy bármely más körülmény gátolta őket az adakozásban, sziveskedjenek fehérnemű adományukkal Réz Mihály

iskola-igazgatót felkeresni, aki azt készséggel átveszi, nyugtázza és rendeltetési helyére juttatja.

A csecsemő- és gyermekvédelem az iskolákban.

Negyedik éve vérzik a magyar nemzet. Ezer sebből. Sok élet, egészség megy veszendőbe. Nemcsak a harcok önvédelem, hanem a békés építő munka sikerét is veszélyezteti a háboruban szenvedett nagy veszteség.

Nemzetünkre az lesz az igazi veszedelem, ha nem tudunk elég sok és eléggé erős dolgos kezet teremteni az anyagiakban is szenvedett veszteség pótlására. Ezt a veszedelemet mindenik hadviselő állam érzi és mindenütt hatalmas mozgalmak folynak a jövő nemzedék biztosítása érdekében.

Nálunk, ahol a 10 éven alóli gyermekek halandósága az egész halálozási számnak 48 százalékát tette békében is; nálunk, ahol az egy éven alóli gyermekek közül egy ötödrész hal el békében is, (ezt a számot a háború nélkülözései egynegyedrésze emelték), kétszeresen sürgős, mellőzhetetlen feladata, lelkiismereti, állampolgári kötelessége mindenkinek, minden tényezőnek, az egyesnek, a társadalomnak, az államnak egyaránt, hogy közegészségügyi viszonyainkon javítani törekedjék.

Az óriási gyermekhalandóságnak legnyilvánosabb oka a *szülők gondatlansága*, amelynek kettős forrása: a *tudatlanság* és a *könnyelműség*. Nem tudják, miként kell a gyermeket életének első pillanatától felneveléséig gondozni; nem tudják, hogy minden, ami a csecsemővel történik, nyomot hagy és későbbi pusztulásának megindítója lehet; nem ismerik az anyát és a kis gyermeket fenyegető számtalan veszedelemet.

Ezeket a hiányokat iparkodik segíteni a kultuszminiszternek emberszeretettől sugalt legújabb rendelet sorozata (168.411—21—1917) amelyekkel az *egészségügyi-, anya-, csecsemő- és gyermekvédelmi kérdéseknek* az elemi népiskolák, ismétlő iskolák, iparos és kereskedő tanonciskolák, polgári fiú- és leányiskolák, női kereskedelmi szaktanfolyamok, leányközépiskolák, férfi és női felső keresk. iskolák, kisdédóvó képzők, elemi és polgári iskolai tanító- és tanítónőképzők, gimnáziumok és reáliskolák tantervébe való felvételéről, illetőleg a tanterv megfelelő kiegészítéséről gondoskodik. E gondoskodás részint az élet- és egészség tannak, mint önálló tárgynak felvétele, részint sorozatos előadások tartása által, részint pedig az által történik, hogy a többi tantárgyaknál is keresnie kell a tanítónak az egészségügyvel való kapcsolatot, sőt errenézve a rendeletek az egyes tárgyaknál pl. magyarnyelv és irodalom, természetrajz, földrajz, történelem, mennyiségtan stb. igen életrevaló utasításokat is adnak.

Mindenfajta iskolának meg kell tennie a magáét annak a nagy egészségügyi programnak megvalósításában, amelyet a miniszter hivatkozott rendeleteivel elénk ad. Meg kell tennie úgy az anya-, csecsemő- és gyermekvédelmi módok és ismeretek áldásos terjesztésének, mint az alkoholizmus és a tüdővész elleni küzdelemnek mezején (a tüdővész és a tüdőgyulladás csak békében

120000 embert ragad el nálunk évenként. Hát még a háboruban!)

Ugy hisszük azonban, hogy a közegészségügyi ismereteknek a tantervekben való fokozottabb hangsúlyozása — bár igen fontos — csak egy része lehet egy nagy, a háború után haladék nélkül megvalósítandó programnak, amelyben szerepelnie kell egész *közegészségügyünk gyökeres reformjának* kellő számú képzett orvosoknak és egyéb közegészségügyi személyzetnek, kellő számú felnőtt- és gyermekkorház felállításának, a csecsemők és a tanulók stb. időszakonkénti alapos felülvizsgálatának is. *Dr. B. Gy.*

A Kath. Kör második háborús délutánja.

Ma este fél 6 órakor tartja a Kath. Kör második háborús délutánját, melynek keretében alkalmunk lesz egy fiatal budapesti hegedűművész kiváló játékában gyönyörködni.

A kiváló Hubay tanítvány, *Lóránd Edith* urleány ezen alkalommal a honvédzenekar kíséretével Paganini első koncertjét adja elő, mely mű úgy technikai nehézségre, mint belső művészi tartalomra nézve mindig a klasszikus zeneirodalom egyik örökéletű gyöngye marad.

Nagy érdeklődéssel várjuk azonban *Hubay* mesternek szinmagyar és édes-bus muzsikáját is, a mely melódiákkal maga a szerző világszerte hangverseny körútján olyan kolosszális sikert aratott. *Scharf* Károly gárdája, a honvédzenekar önálló számmal is szerepel.

Ugyanis Mozart csipkefinom muzsikáját a „Figaró lakodalma” című vigopera nyitányban lesz alkalmuk bemutatni.

A nyitány után tartja dr. *Kovács* Lajos prem. főgimnáziumi igazgató előadását a háborús költészetéről. Az illusztris előadót jeles szónoki képességeiről már ismeri Nagyvárad társadalmi és ezért élénk érdeklődéssel várjuk az aktuális esztétikai előadást.

A zeneszámok között *Bihari* Ákos a klasszikus szavalóművészetnek e kiváló képviselője fog az irodalom remekműveiből néhányat előadni, és biztosak vagyunk benne, hogy mint mindig, úgy most is zugó tapsok fogják köszönteni a népszerű művészt.

A Kath. Kör a hangverseny egész jóvödelmét a Nagyváradai Kath. Nővédő Egyesület anya- és csecsemővédő intézetének gondozásában álló hadiárva és hadbavonultak családtagjai javára adja.

A teljes műsor a következő:

1. Mozart: Nyitány a „Figaró lakodalma” című operából. Előadja *Scharf* karnagy vezetésével a honvédzenekar.

2. A háborús költészetéről. Előadás. Tartja dr. *Kovács* Lajos prem. főgimnáziumi igazgató.

3. a) Händel-Hubay: *Largetto*; b) Paganini: *Koncert No. 1.* (op. 6.) hegedűn előadja *Lóránd Edith* urleány a honvédzenekar kíséretével.

4. Szavaltat. Előadja *Bihari* Ákos szinművész.

5. a) *Wicniawsky*: *Polonaise in D-dur*; b) *Hubay*: op. 27. „*Poemes hongrois*” No. 1 et 6. Előadja *Lóránd Edith* urleány a honvédzenekar kíséretével.

Belépti-díj: Zsöllye 3 K. Támlásszék 2 K. Erkély I-sor 2 K, a többi sor 1 K 50 f. Állóhely 1 K. Felülfizetéseket az anya- és csecsemővédelem javára köszönettel fogad-

nak és hirtap utján nyugtáznak. A fentartott helyek a Kath. Kőr háznagyánál megválthatók.

A Közalkalmazottak Beszerzési Csoportja lisztet ad ki.

A Biharmegyei és Nagyváradai Közalkalmazottak Beszerzési Csoportjának vezetősége értesíti a Nagyváradon lakó tagjait, hogy az 1918. évi január hó 15-től kezdődőleg egy hónapra esedékes lisztet Főpostapalota 10. sz. alatt december 3-tól 12-ig délután 3-tól 5-ig egyszerre kiadja és pedig:

1918. évi január 16-án az 1-től 300-ig
" " január 17-én a 300-tól 600-ig
" " január 18-án a 600-tól 900-ig
" " január 19-én a 900-tól 1270-ig

tagsági jeggyel bírók részére.

Azok, akik a fent jelzett időben valamely oknál fogva lisztjüket nem válthatták ki, f. hó 21. és 22-én, jelentkezhetnek lisztjükért.

A városi lisztjegyeket a csoport vezetősége be fogja vonni és az általa kiadott új jegyekkel fogja kicserélni. Kenyérkönyvvel bírók nullás- és főzölisztet csakis abban az esetben igényelhetnek, ha a kenyéruatványokat a csoportnál váltják be és az esedékes kenyérlisztet is elviszik.

A kiváltásnál minden tag nyilatkozni tartozik arról, hogy az egész évi lisztkontingenst amennyiben azt a csoport megkapná, ki fogja-e váltani?

Amennyiben a tagok f. hó 26-ig lisztjegyeiket a csoportnál nem fogják az itteni új jegyekkel becserelni, a jövőben a lisztet a csoporttól nem igényelhetik. A tagsági igazolványok felmutatása mellőzhetetlen előfeltétele a vásárlásoknak.

Felhívják a tagok, miszerint a liszt ellátásra való tartályokról zsákok, zacskók-ról gondoskodjanak, mert papirhiány miatt papirzacskók beszerezhetők nem voltak.

Értesíti továbbá a tagokat arról is, hogy 10 kg-mos vászonzacskók kis zsákok a raktárban 3 koronáért kaphatók és ezekben a liszt elszállítható.

Ha azonban a tag a vászonzacskót 3 napon belül kifogástalan jó karban vissza hozza, azt a csoport az illetőtől 3 korona árban vissza veszi.

Üzletünkben jelenleg árusítás alatt áll szalonna, hus, burgonya, ecet, aszalt szilva, sós és merinált hering stb.

A Beszerzési Csoport elnöksége.

Az államsegélyek kifizetése

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy f. évi január hó 1-től 31-ig esedékes államsegélyek kifizetése végett január 14-én hétfőn a tűzoltó laktanyában jelentkezzenek délelőtt 1-től 1300-ig, délután 5501-től 6800-ig, január 15-én kedden délelőtt 1301-től 2600-ig, délután 2601-től 2800-ig és 6801-től 7800-ig, január 16-án szerdán délelőtt 2801-től 3000-ig, 3201-től 3609-ig, 4001-től 4200-ig és 7801-től 7900-ig, délután 3001-től 3200-ig, 3601-től 4000-ig és 7901-től 8500-ig, január 17-én csütörtökön délelőtt 4201-től 5500-ig, délután 8501-től 9500-ig, január 18-án pénteken délelőtt 9501-től 10178-ig.

Házipénztár. Január 14-én hétfőn délelőtt 1-től 200-ig, délután 5501-től 5700-ig, január 15-én kedden délelőtt 1301-től 1500-ig, délután 2601-től 2800-ig, január 16-án szerdán délelőtt 7801-től 7900-ig, délután 7901-től 8000-ig, január 17-én csütörtökön délelőtt 4201-től 4400-ig.

Adópénztár. Január 14-én, hétfőn délelőtt 201-től 500-ig, délután 5701-től 6000-ig, január 15-én, kedden délelőtt 1501-től 1800-ig, délután 6801-től 7100-ig, január 16-án, szerdán délelőtt 2801-től 3000-ig, délután 3001-től

3200-ig, január 17-én, csütörtökön délelőtt 4401-től 4700-ig, délután 8801-től 8900-ig.

Tűzoltó laktanyai segélypénztár: Január 14-én, hétfőn délelőtt 501-től 900-ig, délután 6001-től 6400-ig, január 15-én, kedden délelőtt 1801-től 2200-ig, délután 7101-től 7500-ig, január 16-án, szerdán délelőtt 3201-től 3600-ig, délután 3601-től 4000-ig, január 17-én, csütörtökön délelőtt 4701-től 5200-ig, délután 8901-től 9500-ig, január 18-án, pénteken délelőtt 9501-től 10178-ig.

Kert-utcai fogyasztási adóhivatali segélypénztár. Január 14-én, hétfőn délelőtt 901-től 1300-ig, délután 6401-től 6800-ig, január 15-én, kedden délelőtt 2201-től 2600-ig, délután 7501-től 7800-ig, január 16-án, szerdán délelőtt 4001-től 4200-ig, délután 1001-től 8500-ig, január 17-én, csütörtökön délelőtt 5201-től 5500-ig, délután 8501-től 8800-ig, sorszámokkal ellátott egyéneket fogja fizetni.

Hogy a kifizetés fennakadást ne szenvedjen, minden egyes államsegélyezett tartozik magával hozni váltópénzt és azt a kifizetés alkalmával a pénztárnál beváltani.

Mindazok, akik az államsegély könyvért a fentebb jelzett sorrendben a kifizetésnapokon meg nem jelennek, azok állami segélyeiket csak egy később meghatározott napon fogják megkapni.

Nagyvárad, 1918. évi január hó 10-én.

Juricskay Barna sk., tanácsos.

HIREK

*** Vasárnap a templomokban.** Ma, vasárnap a székesegyházban és a plebánia templomokban az isteni tiszteletet a következő sorrendben tartatnak: A székesegyházban reggel 7 óraker szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 óraker ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 óraker csendesmise, délután 3 óraker vespere, — a várad-olaszi plebánia templomban: reggel 7 óraker, 8 óraker szentmise, délelőtt 9 óraker ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 óraker szentmise; délután 3 óraker litánia, este fél 7 óraker szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 óraker csendesmise, délelőtt 9 óraker szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 óraker szentmise; délután 3 óraker litánia, este 6 óraker háborus ájtatosság; — a váradvelencei plebánia templomban: reggel 8 óraker szentmise szentségimádással, reggel 9 óraker ünnepi szentmise és szentbeszéd; délután 3 óraker litánia. — A kapucinus atyák templomában: reggel 7 óraker csendesmise, délelőtt 10 óraker énekesmise, délután 4 óraker litánia és szentbeszéd.

*** A Kath. Kőr keddi vetítő-estélye.** A Kath. Kőr keddi vetítő-estélyén dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai tanár tart előadást Lourdes-ról és a lourdesi csodás gyógyulásokról. Lourdes a világnak az a pontja, ahol az ég a földdel állandó érintkezésben van s ahol a csodák sorozata a modern világ szemeláttára megy végbe. Csodák, melyeket a tudomány egész apparátusával állapítanak meg. Lourdes megérdemli, hogy a világ figyelme felé irányuljon. A tárgy fontosságára tekintettel dr. Némethy Gyula vállalkozott az előadás megtartására, akit mindig a legszivesebben lát a közönség a felolvasó asztalnál. Az előadás pontosan 5 óraker kezdődik.

*** Novák Erzsike képművelése.** Novák Erzsike festőművésznő legközelebb Nagyváradon fogja bemutatni festményeinek kollektív gyűjteményét. A tárlat elé érdeklődéssel néz a műértő közönség.

*** Biharmegyében hétfőn kezdődik a rekvirálás.** Számtalan táviratváltás, telefonálás után, amelyben résztvettek Fráter Barnabás alispán, másrészt a temesvári katonai parancsnokság és a közlelmezési minisztérium, a megyei rekvirálásügye ma úgy áll, hogy a szükséges, a miniszteri rendeletben feltétlenül megkövetelt katonaság még mindig nem bocsátott az alispán rendelkezésére. Tegnap ugyan az az értesítés érkezett az alispáni hivatalhoz, hogy a honvédelmi miniszter intézkedésére a rekviráláshoz szükséges katonaságot a katonai parancsnokság kiutalta, de a megyei közlelmezési ügyosztályhoz mindeddig egyetlen katona jelentkezéséről sem érkezett értesítés. A rekvirálás azonban továbbra nem halasztható s ezért Fráter alispán rendeletet küldött az egyes járási főszolgabírókhoz, amelyben úgy intézkedik, hogy a rekvirálást az egész megye területén e hó 14-én, hétfőn feltétlenül kezdjék meg tekintet nélkül arra, hogy érkezett-e katonaság vagy sem.

*** A ki bírja — marja:** régi magyar mondás. Gazdasági munka- és teherbírá-sunknak, a gazdasági világversenyben való versenyzőképességünknek érdekesítő képtelenségét majd a hallgatóság elé dr. Borzky Ferenc kir. kath. jogakadémiai tanárnak a Szabadegyetem szerdán (jan. 16-án) tartandó „Magyarország gazdasági viszonyai” c. előadásában. Az est műsorát a másik kiváló előadónak, dr. Vámos Gyula, honvédszázados, hadapródiskolai tanárnak szereplése egészíti ki. Dr. Vámos „A magyar hadügy fejlődéséről”, különösen az állandó hadsereg létrejöttéről fog sok értékes adatot szolgáltatni.

*** A Kath. Növédő Egyesület karácsonyi adományai.** A Növédő Egyesület karácsonykor 83 pár cipőt osztott ki iskolás gyermekek közt, melyhez az újvárosi plebánia 1250 koronával járult hozzá. Újévkor 30 köbméter ingyenát osztottak ki a szegények között, melyhez a káptalan 20 köbmétert ingyen adományozott. Gróf Széchényi Miklós karácsonyi adománya az egyület részére 300 korona volt. Ujabbán bilkei Pap Anna 100 koronát adományozott anya- és csecsemővédelmi célokra. Egyesületünk nagylelkű adakozóinak ezton mondunk hálás köszönetet. Elnökség.

*** Az iskolai szünet meghosszabbítása tárgyában a következő értesítéseket vettük:**

A helybeli áll. főreáliskolában az I-VI. osztályok részére a tanítás csak február hó 4-én reggel 8 óraker kezdődik az új csendőriszkola épületében. — Azonban a VII. és VIII. osztályok részére a rendes tanítás már január hó 17-én reggel 8 óraker kezdődik a főreáliskola saját épületében (Kőrös-part.) A főreáliskola igazgatósága.

A községi polgári leányiskolában. A m. kir. vall. és közokt. miniszter ur 6565—1918. sz. a. rendelete szerint az újvárosi közs. polgári leányiskolában a karácsonyi szünet február 4-ig tart. Nagyvárad, 1918. január 12-én. Az igazgatóság.

*** Elhunyt csendőralvezredes. Tyll** László csendőralvezredes Nagykanizsán tüdőgyulladásban meghalt. Az elhunytat Nagyvárad előkelő társadalmában számos ismeretek és kedvelték, akik körében halála szinte részvétet kelt. Az elhunytban Tyll János, a Tüzifa Szövetkezet igazgatója nagybátyját gyászolja.

A bresztlitovszki béketárgyalás.

Budapest, január 12. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Irodának jelentik Breszt-Litovszkából:

A mai plenáris ülés elején, melyen gróf Czernin elnökölt, a következő kijelentést tette:

A január 11-iki plenáris ülésen az ukrán népköztársaság államtitkára átnyújtotta jegyzékét a négyes szövetség hatalmainak. A jegyzék azt tartalmazza, hogy az Ukrán népköztársaság önállóan lép fel s hogy a többi hatalmaknak megfelelően az összes béketárgyalásokon részt kíván venni. Arra nézve van szerencsém a következőket kijelenteni: Mi elismerjük az ukrán küldöttséget mint önálló delegációt és annak meghatalmazott képviselőit. Az Ukrán népköztársaságnak mint önálló államnak elismerése a békeszerződés számára van fenntartva. Trockij ur kifejtette, hogy azok a konfliktusok, melyek az orosz kormány és a főtítkárság között keletkeztek, semmi összefüggésben nem állottak az ukrán nép önrendelkezési jogainak kérdésével.

Semmi kétség nincs az iránt, hogy az ukrán népköztársaság önrendelkezési folyamata meg fog valósulni, azért az orosz küldöttségnek semmi kifogása nincs arra nézve, hogy a főtítkárság küldöttségei önálló módon vegyenek részt a béketárgyalásokon.

Holubovics, ukrán államtitkár kijelenti, hogy tudomásul veszi a négy szövetséges hatalom deklarációját és hogy az ő küldöttsége, az ukránok, ezen deklaráció alapján fognak részt venni a további tárgyalásokon. Hoffmann tábornagy megjegyzi, hogy Trockij nem értette meg őt abban, hogy az általa kifogásolt szikratáviratok és közlések mért ellenkeznek a fegyverszünet szellemével. Az orosz propaganda ellentétben van a fegyverszünet szellemével, mert nem a tartós békére törekszik, hanem a forradalmat és a polgárháborút akarja belevinni országainkba.

Az orosz küldöttség elnöke rámutatott arra, hogy az összes német lapokat beengedik Oroszországba, azokat is, melyek nem felelnek meg a népbiztosok álláspontjának. Ezen ügyben tehát, melynek a fegyverszünethez semmi köze, teljes paritás uralkodik.

Hoffmann és Trockij újabb felszólalásai után Kühlmann külügyi államtitkár megállapította, hogy Németország szilárd elhatározása, hogy az orosz viszonyokba nem szól bele.

Trockij azt felelte: Az orosz kormány szívesen venné, ha a német kormány nyíltan és őszintén kifejezné nézeteit Oroszország belső viszonyai dolgában.

Az ülést ezután berekesztették.

török dohány 100 grammonkint 22 K, Szultán Flor 100 grammonkint 38 K (6 K volt. Török dohány 30 K, Purzicsán 18 K, Hercegovina 16 K, Rétháti 5 K 20 fillér.

* **A városi konyha étlapja.** Tudatom a város közönségével, hogy a *Sztaroveszky-uteai* hatósági konyha heti étlapja a következő: vasárnap: lebensleves, sertéssült, savanyukáposzta, fánk, hétfőn: husleves, főthús, köleskása, lángos, kedden: reszelt téstaleves, sertéssült, pörkölt káposzta, diólepény, szerda: husleves, főthús, burgonya, káposztás kocka, csütörtök: zöldségleves, fasírozott, savanyukáposzta, almásbéles, péntek: savanyuleves, hurka, köleskása, mákosmetélt, szombat: husleves, főthús, sárgarépa, lekváros lepény.

A *Körös-utcai hatósági konyha* heti étlapja a következő: Vasárnap: májgaluska leves, káposztafőzelék, bécsi szelettel, fánk, hétfő: husleves, burgonyafőzelék, marhahús feltéttel, káposztás kocka, kedd: daraleves, hadi főzelék, vágott hús feltéttel, almás rétes, szerda: lebensleves, vadhus, mákoslaska, csütörtök: köménymagleves, káposztafőzelék, kolbász feltéttel, lekváros kifli, péntek: köleskása leves, burgonyafőzelék, hurka feltéttel, mákoslaska, szombat: pergelt leves, savanyutüdő, palacsinta.

A *Feketesas passageban levő hatósági munkásékezte* heti étlapja pedig a következő: vasárnap: tüdős táskafeles, káposztafőzelék, sertéssült, dióstekercs, hétfő: husleves, köleskása, főthús, sonkástészta, kedd: burgonyaleves, babfőzelék, vagdalt szelet, lekváros patkó, szerda: husleves, főthús, tarhonya, vöröshagymamártás, mákosmetélt, csütörtök: lebensleves, káposztafőzelék, sertéssült, tarkedli: péntek: hadigulyásleves, savanyutüdő gombóccal, turósmetélt, szombat: husleves, savanyuburgonya, főthús, almáslepény. Nagyváradi 1918 január 12-én. Lukács Odón polgármesterhelyettes.

* **A Nagyváradi Hitelbank Takarékos Segélyszövetkezet** lejárt XIII-ik évtársulat kifizetése folyó hó 14-től kezdődnek meg.

* **Ullmann izidor meghalt.** Ullmann Izidor kereskedő, az Ullmann Izidor és fiai cég tulajdonosa tegnap hirtelen meghalt 70 éves korában. Temetése iránt még nem történt intézkedés.

* **Adomány a vak katonáknak.** Bakator József nagyszalontai helyettes lelkész 26 koronát küldött be hozzánk, mint gyűjtést a vak katonák részére. Gyűjtésünk ezzel 4853 korona 42 fillérré emelkedett. Rendelési helyére juttatjuk.

* **Cserekereskedés.** Az orosz fronton megindult az áruk kicserélése. Az oroszok aszpírinért cukrot adnak. Idehaza sincs különben. Egy gyógyszerész-újságban olvassuk a következő hirdetést:

TRABUKKÓ

és Brittanika-szivarért adok Radix Senegaet, Plumbum aceticumot, Codeint, morfint és kinint. Cimem (válaszlelyegre) a kiadóhivatásban.

Ugyan ki adna ma olomecetért, vagy kodeinért trabukkót, kininért britannikát? Nagyon naiv ez a hirdetés.

* **Eladó bútorok.** Ovoda-utca 11. sz. alatt 1 drb. sifon, 2 drb. ágy, székek és egy madracz eladó.

* **Eladó 1 fekete posztó hosszú télikabát,** 1 szoba gőzfürdő (Sanitás) és 1 nagy női varrógép. Cim Hódosy Miklós-u. 7. sz.

Harisnyafejlesztés. Három pár női harisnyából két párt, két pár férfi harisnyából egy párt készítek 1 kor. 60 fillérért. Bém-u. 1 sz.

* **Gimnázium,** reál és polgáristákat felvételi és javítóvizsgákra felelőséggel előkészít Guttman S. Magyar-u. 9. sz.

* **Sonka és huspácoláshoz só** kapható a Csillaggyógyszertárban.

* **Házaktól** istálló-trágyát saját igánkkal elhordatjuk. Értesítést kérünk: Vizvezeték-utca 52/b, telefon 1099.

* **Keresik az érmelléki borokat.** A most folyó bresztlitovszki tárgyalások örvendetes új fordulatot adnak az érmelléki borok ügyének. A német borvásárlás nagy terveit tönkretette az olaszországi offenzíva óriási borzsákmánya, a bor a nyakunkon maradt, Svédország és Dánia lassabban bonyolítják le tervezett borvásárlásaikat; szerencse, hogy új piac nyílik meg az érmelléki borok előtt. Oroszország bort fog vásárolni és pedig rövidesen, mert a béketárgyalásokon az oroszok kifejezték szándékukat, hogy mielőbb nagymennyiségű magyar bort akarnak vásárolni, mert Oroszország ennek az italnak szükében van. Franciaország, amely Oroszországot eddig borral ellátta s értette a módját annak, hogyan kell más ország termését kiszorítani, nem ad nekik egy kanál bort sem, ennél fogva Magyarországból akarnak szükségletüket beszerezni. Boraink kivitele tehát meg fog kétszereződni s új piacot kapunk: a nagy Oroszországot. Kiütöttük a nyeregből Franciaországot s mi fogjuk a bort szállítani, mert a többi szövetséges bortermése a miénk mellett szóba sem jöhet. Az oroszok az érmelléki, villányi, egri és gyöngyösi nehéz gyógyboroknak megnyitják az alkoholtalalom által elzárt határokat. Ismeretes, hogy a vodkatalimat úgy a bolsevik, mint az ukrainai kormány megszigorította csapatainál és területén s a pálinkát és a fenyőzési borokat ezer hordónkint és vagononként öntette a vízbe. Az érmelléki borok az orosz kórházak számára valók s borkereskedelmünknek ez a vásárlás nagy hasznot jelent, ha a svéd akcióval párhuzamosan szervezzük meg a kiviteket.

* **Kényszeregyezés.** A nagyszalontai Weisz Mór fia utódai Jakobi Testvérek cég két tagja, Jakobi Márton és Jakab nagyváradi lakosok Stern László dr ügyvéd után csődön kívüli kényszeregyezséget kérnek a törvényszéktől. A cég csödbe jutott, de a csőd vagyon kimerülése folytán megszünt. Sem a cégnek, sem a cégtagoknak nincs vagyonuk, de Weisz Mór malom-igazgató baráti viszonyban van velük s családi összeköttetésbe kíván velük lépni, ezért az egyezségi összegért szavatosságot vállal és ő fizeti. Próbált is egyezkedni a hitelezőkkel, ezeknek egyrésze katona, hadbavonult, tehát a csődön kívüli kényszeregyezséget veszi igénybe. Negyvennégy hitelező 77000 koronával vaa érdekelve, ezeknek felajánl 10 százalékat, 10 évi kamat 10 százalékat s a perköltségek 10 százalékat, tehát összesen a tőke 20 százalékat. A kérelemre Bolcas Ágoston dr jegyző kitűzte a tárgyalást.

* **A trafikárak horribilis emelkedése.** Budapesti tudósítónk jelenti telefonon, hogy Az Est tudósítója beszélt Tomory Kálmán pénzügyminiszteri osztálytanácsossal, aki elmondotta, hogy a dohányneműek, szivar és cigaretta árainak felemelése január 15-én lép életbe. Az áremelés annyira horribilis, hogy sok embernek el fogja venni a kedvét a dohányzástól. A szivarok árai következők lesznek: Regalia Media 50 fillér, Regalitas 48, Trabucco 44, Britannica 36, Kuba-Portorico 22 fillér. A cigaretták árai: Sztambul 12 fillér, Szultán 10, Memphis 12, Mirjam 10, Princesas 14, Király 8, Hölgy 8, Hercegovina 8, Sport 6 és fél fillér, Duna 5, Dráma 4 fillér. A különlegességek árai: Legfinomabb

Színház.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Tavasz és szerelem.

Vasárnap este: Tessék szellőztetni. Bohózat. Bemutató előadás.)

Hétfő: Tessék szellőztetni!

Kedd: Tessék szellőztetni!

Szerda: Tessék szellőztetni!

Csütörtök: Obsitos.

Péntek: Gólem.

Szombat délután: Csárdáskirálynő.

Szombat este: Románc.

Vasárnap délután: A szerető.

Vasárnap este: Vandergold kisasszony. (Új operett.)

Lejár a színházi bérlet.

— A színházi bérlők figyelmébe. —

A színház titkári hivatalában napról napra szaporodnak azok a közönség köréből jött megkeresések, amelyek mind arról szólnak, hogy a színház vezetősége bérletet biztosítson a számukra.

A színház vezetősége — természetesen — nem dönthet ezeknek a megkereséseknek a kérdésében mindaddig, míg tisztá képet nem nyer arról, hogy a régi bérlők közül ki tartja meg bérletét a második ciklusra?

Az első bérleti ciklus e hó 15., 16., és 17-én jár le és erre nézve kéri a színház vezetősége a bérlőket, hogy helyeik, illetve bérleteik meg, vagy meg nem tartása kérdésében döntve, bérleteiket ez ideig váltsák ki, mert ezen időn túl a színház vezetősége az új bérlők, illetve bérelni szándékozók részére fog e helyek fölött rendelkezni.

A színházi hét.

A színház jövő hetének első három napját: hétfőt, keddet és szerdát a fényes sikerűnek ígérkező vasárnapi bemutató, a Tessék szellőztetni! foglalja el és előreláthatólag zsufolt házak mellett.

Csütörtökön az Obsitos kerül színre, amelynek legutóbbi előadását, a pompás sikerű reprizét nemcsak nagy élvezettel nézte végig a közönség, hanem valósággal a korzó és zsurok beszélgetési témájává lett néhány napig az Obsitos felújításának páratlan sikerű előadása.

A Gólem, amelyet szintén igen jelentős sikerrel elevenítettek fel, pénteken este tölti be a műsort, szombaton pedig Sheldon jeles színpadi alkotása, a Románc.

A bemutatóval e héten sem marad adós a színház vezetősége és vasárnap a Vandergold kisasszony című bájos zenéjű operette premierjét tartja.

Vasárnap délután a Tavasz és szerelem kerül színre, amelyre elővételben már igen élénken vásárolta a jegyeket a közönség.

Tessék szellőztetni! A német márkával hozzánk került kitűnő bohózat Tóth Elek rendezésében ma este kerül bemutatásra. A csupa ötlettel és kacagtató humorral teli bohózat mai előadása keretében a vigjáték együttes hölgytagjai közül Polgár Máriska, H. Körössy Juci és T. Pogány Janka lépnek fel, a férfiak közül Tóth Elek, Szabó Gyula,

Stoll Béla, Váradi Lajos és Madas István jutnak jelentősebb szerepekhez. Meg kell még jegyeznünk, hogy a darab távolról sem bántóan pikáns és így semmi akadálya sincs, hogy az előadást fiatal leányok is megnézhessék.

Értesitem a t. hölgyközönséget, hogy kozmetikai mű

terembe bevezettem a **hölgyfedrészteret** Prof. Dr. a jó hírű hölgyfedrész szakember vezetésével. Minden hajunkat parókát a legmodernebb kivitelben készítek. Hajfestés minden színben. Ondoláció K 250 Hajmosás K 4. Szápolás, manikűr, hajszálcádés villannyal utánnövés nélkül. Arc bőrtés viitenként 5 kor. Deák Ferenc-u. 7. I em.

HIRSCHFELD VILMA.

ALKALMI VÁSÁR!

Selymek, kaszirok, női fehérneműk, szőnyegek, nagyválasztékban

KELENGYE

áruház Sz. László-ter 5. sz., a volt Kráger féle bolt helyén.

Vas és rézágvak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és spanyol ágvak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

Legújabb típusok! Legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Zákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek főlárban.
Telefonszám 827.

Nyílttér.

Árjogyzók!

Porcellán mozsár, ütővel	8-
Majolika gyümölcs állvány	8-
Majolika tálcá fogóval	8-
Majolika cukortartó színes	8-
Majolika gyümölcs készlet	8-
Vizes készlet csiszolt üvegből	8-
Boros	8-
Likör	8-
Söröskészlet színes aranyozással	8-
Boroskészlet színes	8-
Vizeskészlet színes	8-
Likörkészlet színes	8-
Befőtteskészlet kristály fedél	8-
Gyüm. ölc. készlet kristály üvegből	8-
Majolika fali sótartó színes	5-
Majolika vízesztancsó színes	5-
Konyér kosár színes üveggel	5-
China ezüst cukortartó	5-
China ezüst gyümölcs állvány	5-
Majolika virágváza színes	5-
Majolika virágfazék	5-
Majolika dísz figura	5-
Porcellán főzőlábos	5-
Porcellán főzőfazék	5-
Teakészlet színes aranyozással	25-
Kávékészlet színes aranyozással	25-
Feketes készlet színes aranyozással	15-
Rédlőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	70-
Hidegfelvágottas készlet, sz. aranyozással	20-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25-
Azstali lámpa teljesen felszerelve	25-
Függő	25-
Teás pohár China ezüst fogla alban	5-
Teás csésze sz. n. finom aranyozással	8-
Kávés	8-
Köpöcsésze	8-
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műanyag nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. január 1-én kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

Belépési felhívás a Népszövetségi Hitelszövetkezet VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918 január
1-én a VI-ik, új évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletvek, — dacára a nehéz meg-
élhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek
még most is a hivatalos órák alatt a szövet-
kezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy
üzletrészt heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki
annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj
üzletrészenként 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat
feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a
reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{3}$ részéig a szö-
vetkezettől olesó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely
3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, érték
papírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a
tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányá-
ban részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés
jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat leg-
magasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a
szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy
felvételt végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a
csoporthelyiségben mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet
igazgatósága.

IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVÍT
KARCZAG
ZÖLDFA-utca 5.

MOCSÁRY SÁNDOR
TELEFON 1404.

ZÖLDFA-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Casca javító. Elektro-
technikai cikkek és $\frac{1}{2}$ Wattos
Wolfram szálak Tungram-égők
állandóan raktáron.

Betűszedő tanulónak
fiú és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak.
Elvállalunk villamos villámsági és szerelési
berendezéseket. Egész ójjal ügyeltes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos izzólámpák 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.

„HÓFEHÉRKE“

Harisnya Áruház.

Tisztelettel értesíti Nagy-
várad és vidéke n. é. kö-
zönségét, hogy a kötött és
szövöttáru szakmában be-
állott súlyos beszerzési ne-
hézségek következtében, a
terhes üzleti kiadások fe-
dezése szempontjából kény-
telenek voltunk raktáru-
kat egyéb cikkekkel kibő-
víteni. Ajánljuk a n. é.
közönség saját érdekében,
hogy tekintse meg minden
vétel kötelezettség nélkül
óriási választékban érke-
zett diszmi, játék, por-
cellán, tolett, bőraru
és még számtalan más új
árucikkeinket.

A legmesszebbmenő elő-
nyöket kívánjuk t. vevő-
inknek nyújtani, úgy kötött-
szövött, mint a felsorolt új
cikkekben.

Tisztelettel

„Hófehérke“ Harisnyaáruház

Szent László-tér. Sas palota.

ALABÁSTROM pipere szappan.

Legjobb és legfinomabb pipere szappan főleg azon körülménynek köszöni nagy közkedveltését és jó hírnevét, hogy a legtisztább és legjobb anyagból készül s tartós és kellemes illattal használatban különös enyheség és dus fehér habja által tűnik ki, miért is a bőr tisztátalanságát eltávolítja s annak egyuttal szép üde kinézést és bársonyszerű simaságot kölcsönöz, éppen ezért a legelőkellőbb körökben is rendkívül elvan terjedve.

1 darab ára 7 korona.

Különféle igen finom pipereszappanok:

Ibolya, gyöngyvirág, rózsza, orgona, borax.

Nagy kerek angol szappanok.

Illatszerek kimérve és eredeti üvegekben.

!! KÖLNIVIZEK. !!

Parfüm Casetták karácsonyra és éjévre hölgyeknek legalkalmasabb és legszebb ajándék

kapható:

NÉMETH PÁL

„Arany-Kereszt” gyógyszertárban Nagyvárad
Szent László-tér, városháza mellett.
Vidéki rendeléseket azonnal küldök!

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Villamos-világítási

és csengőjavítások, Wolfram égők, 1/2 Wattos lámpák, csillárak, motorok, mérsékelt áron.

STERN ADOLF

Szent János-u. 20 Telefon 556

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben.

Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő **Málnaszörp**, **Törley pezsgő**, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Megérkeztek

a „Park” Nagyruház

Rákóczi-ut

ujdonságai óriási választékban következő cikkekben:

Bőr diszmtű árukban: erszények, zseb és szivartárcák.

Acél árukban: zsebkések, ollók és manicűr cikkek.

Fésű árukban: bontó, kontyfésűk, hajcsattok, hajtűk.

Ajándék disztárgyakban chinaezüst, porcelán és bőr-árak. Utazó készletek, gyermek játékok, piaci bevásárló táskák, sport cikkek kötött és szövöttárak.

Ajánlom a n. é. közönségnek, hogy tekintse meg ujdonságaimat minden vételkötelezettség nélkül, mert módomban áll a legmészszebbmenő előnyöket t. ve-
vőimnek nyújtani.

„Park” Nagyruház

Rákóczi-ut.